

Utgångspunkter för ett regionalt nätverk kring

”Mätningar av barns livsvillkor och hälsa för social hållbarhet”

Problembeskrivning och bakgrund

I FN:s konvention om barnets rättigheter stadgas att alla barn och unga har rätt till likvärdiga förutsättningar, en god hälsa och en bra start i livet. Att synliggöra barns och ungas hälsa och livsvillkor med hjälp av kunskap och statistik är en nyckelfaktor för att vi ska kunna fatta rätt beslut, vidta rätt åtgärder och följa upp om vi lever upp till våra skyldigheter. Den nationella strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige slår fast att aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar. FN granskar just nu Sveriges efterlevnad av barnkonventionen, där vi får kritik för skillnader i förhållande till bostadsort och rekommenderas att förbättra vår statistik för att komma till rätta med den problematiken.

Det finns många mätningar av barns och ungas livsvillkor och hälsa som genomförs och används av olika organisationer och på olika geografiska nivåer – utan att det självklart finns kännedom om detta ”på tvärs” mellan genomförare/användare. För en enskild kommun eller annan användare är det svårt att ha överblick över vad som finns och vad som är lämpligast att satsa på i uppföljningar etc. Det finns ett behov av att göra resultat och material mer tillgängligt (något som bekräftades av diskussionerna vid workshopen i Göteborg ”Mått och mätningar av barns och ungas hälsa och livsvillkor” den 17 sep 2014).

Bristande jämförbarhet i metoder/mätinstrument begränsar möjligheterna att relatera lokala resultat till regionala och nationella referenspunkter. Här skulle samordning mellan kommuner (och regioner) stärka nyttan av uppgifter/statistik som samlas in/sammanställs.

Samordning mellan olika aktörer och verksamheter skulle också minska risken att mätningar/undersökningar genomförs rutinmässigt och i onödan belastar både enkätrespondenter, de som involveras i datainsamling (t. ex. skolor) och de som ska bearbeta och använda sig av resultaten. Det bedöms finnas en potential i att kunna frigöra resurser som ägnar sig åt dubbelarbete till att försöka åtgärda de kunskapsluckor som finns samt att lägga mer kraft på analys och på att knyta an till relevanta, forskningsgrundade frågor.

Ett regionalt nätverk skulle kunna bidra till att stärka samordningen och kunskapsöverföringen mellan kommuner och verksamheter i länet. Med representanter i nätverket från centrala övergripande aktörer i länet – Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, länets kommunalförbund och Göteborgs stad – skulle regionen/länet och länets kommuner också stärkas i förhållande till nationella aktörer.

Även om dessa regionala aktörer arbetar utifrån lite olika typer av uppdrag finns det många beröringspunkter i uppdrag/verksamhetsområden – och inte minst i relation till regionens kommuner och befolkning. De skilda förutsättningar som råder i länets 49 kommuner – demografiskt, geografiskt, socioekonomiskt och ekonomiskt – gör det angeläget att samtliga fyra kommunalförbund är representerade i nätverket.

Med stärkt samordning ökar möjligheten att nå ut med en konsekvent (statistisk) bild av barns och ungas förhållande till berörda aktörer och verksamheter. Ett gemensamt tillgängliggörande av statistik skulle också frigöra resurser på lokal och regional nivå genom att inte alla behöver bygga egna system för att samla och tillgängliggöra statistik.

Nätverkets syfte

Nätverket har syften på tre olika nivåer.

Övergripande syfte:

- Stärka den regionala samordningen kring mätande uppföljningar och enkäter genom input och stöd till befintliga uppdragsaktörer inom området
- Stärka informations-, kunskaps- och erfarenhetsutbytet mellan nätverkets aktörer för ett bättre utnyttjande av länets/regionens resurser

Syfte på kort sikt:

- Kartlägga och ge en sammanhållen bild av befintlig statistik/data på regional och lokal nivå
- Bidra med en struktur för när, hur och varför olika mätningar genomförs och därmed stärka förutsättningarna för synkronisering av nya satsningar/initiativ hos nätverkets aktörer

Syfte på lång sikt:

- Bidra till kunskapsspridning, analys och dialog till stöd för kommunernas – gemensamma och enskilda – utvecklingsarbete och insatser utifrån (generella och lokala) resultat och förhållanden
- Bidra till kvalitetsutveckling av lokal/regional/nationell statistik: innehåll, form och format
- Identifiera och genomföra gemensamma prioriterade insatser rörande mätningar av barns och ungas livsvillkor och hälsa för social hållbarhet
- Stärka regionen/länets dialog med nationella relevanta aktörer

Deltagare och mötesformer

Nätverket har initierats av de aktörer som anordnade workshopen ”Mått och mätningar av barns och ungas hälsa och livsvillkor” i Göteborg 2014-09-17:

- Västra Götalandsregionen (VGR), Folkhälsokommitténs sekretariat
- Västra Götalandsregionen (VGR), Rättighetskommitténs kansli
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)
- Göteborgs Stad, Social resursförvaltning

Det är önskvärt att bredda nätverket till att inkludera även:

- Övriga kommunalförbund inom Västra Götalands län
- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA; tillhandahåller Kommun- och landstingsdatabasen, Kolada)

Övriga representanter och ”sakfrågeaktörer” involveras/adjungeras av nätverket utifrån aktuella aktiviteter/identifierade behov.

På sikt bör upprättas en referensgrupp av barn/unga.

Nätverket träffas en gång per kvartal, i Göteborg, med medverkan möjlig även via LYNC. Eventuella aktiviteter därutöver. Nätverket bygger på kontinuerlig medverkan från ingående medlemmar.

VGR agerar sammankallande för nätverket.

Möjliga aktiviteter

Nätverkets aktiviteter kan variera över tid och prioriteras utifrån finansiering och övriga förutsättningar. Följande aktiviteter har identifierats och bedömts som viktiga och ingår i vad som kan beskrivas som ett slags bruttolista att utgå från i nätverkets arbete på lång sikt:

Sammanställningar

- Sammanställa befintliga undersökningar och register om barns och ungas hälsa och livsvillkor samt beskriva vilka frågeställningar de täcker, rörande vilka målgrupper etc.¹ – och sprid genom gemensam folder e.d. (samt via ev. ny webbportal; se under Spridning nedan)
- Kartlägg *planerade* undersökningar/register och inled vid behov ”synkroniseringsdialog”
- Skapa en tidslinje för elevenkäter, där förutsättningar för framtida synkronisering framgår

Analys

- Identifiera kunskapsluckor och besluta om möjlig insats för att åtgärda dessa
- Metod- och analyscirkel för medarbetare i kommun/landsting

Projekt

- Söka gemensam finansiering
- Upprätta ett projekt för att ta fram jämförbar statistik på skolfrånvaro i grundskolan

Spridning

- Utred möjligheten till gemensam webbaserad spridning av regional/lokal statistik med fokus på
  - a) att tillgängliggöra systemoberoende data som uppdateras automatiskt samt
  - b) att erbjuda möjligheter till visualisering genom kartverktyg
  - c) att ”paketera” statistiken för att underlätta kommuners/verksamheters måluppföljning och utvecklingsarbete
- Sprida analysverktyg och metodstöd på lokal nivå
- Informationsspridning om statistik från databas för elevhälsosamtal (pågående VGR-arbete)
- Kunskapsspridning via regionala konferenser, workshops

Övrigt

- Löpande nätverksinterna avstämningar av vad som pågår inom respektive organisation (stående dagordningspunkt på nätverksmöten)

Göteborg, 2015-02-04

Elisabeth Rahmberg Johansson, Folkhälsokommitténs sekretariat, Västra Götalandsregionen
Göran Henriksson, Folkhälsokommitténs sekretariat, Västra Götalandsregionen
Annika Ottosson, Rättighetskommitténs kansli, Västra Götalandsregionen
Emma Broberg, Rättighetskommitténs kansli, Västra Götalandsregionen
Ulrika Ankargren, Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Elisabeth Beijer, FoU i Väst/Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)
Åsa Nilsson, FoU i Väst/Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)
Peter Molin, Göteborgs stad, Social resursförvaltning

---

¹ Nätverket föreslås hantera såväl barnspecifika data som mer generella data, där det kan vara värdefullt att relatera gruppen barn/unga till andra åldersgrupper i befolkningen. Åldersgränsen för barn-/ungdomsspecifika data kommer att variera beroende på både statistikkälla och statistikens syfte.